

MARIK SÁNDOR

„Az igazi közegem Kelet-Magyarország”

Beszélgetés Tóth Károly televíziós szerkesztővel
élményekről, műhelytitkokról

Amikor március elején Tóth Károlyhoz, az ismert televíziós szerkesztőhöz *Szemle*-interjúért indultam, gondolataimban kíváncsiság és nosztalgia váltakozott. Közel hatvan éve lettünk kollégák Nyíregyházán, Karcsi rádiós, én napilapos újságíró. Eleinte hetente akár többször is találkoztunk különféle eseményeken, később előfordult, hogy évtizedig nem láttuk egymást személyesen. Legutóbb 2014-ben fogtunk kezét, amikor a Magyar Újságírók Országos Szövetsége elnökeként Aranytoll Életmű-díjat adott át Elek Emil kollégámnak, a *Kelet-Magyarország* fotórovata vezetőjének. Most a beszélgetés hangulatának megalapozásához magammal vittem a *Kelet* 1982. szilveszteri számának egyik kinyomtatott oldalát. Felét az az élménybeszámoló foglalta el, amelyet a TV Híradó négyéves moszkvai küldetéséből éppen hazaérkező tudósítójával, Tóth Károssal készítettem. „Emlékszem – mondta –, legalább takarékoskodhatunk az idővel. Az akkor leírtak most is érvényesek...” A televíziós tudósító pedig munkája során talán legtöbbet a percekkel küzdött.

A TV Híradó műsorvezetőjeként (1985)

– *Beszéljünk mégis egy kicsit arról a négy évről négy évtized távlatából! Amikor az orosz nyelvet választottad a főiskolán, titokban számítottál külföldi, esetleg éppen moszkvai küldetésre? Hiszen az érettségi évében már pályakezdő riporter voltál...*

– Egyáltalán nem számítottam rá, ez a pályám során velem történt sok véletlen egyike lehetett. Érettségi után, 1965-ben, Budapestre, az Eötvös Loránd Tudományegyetemre jelentkeztem magyar-pedagógia szakra – nem vettek fel. Elkezdtem dolgozni a rádiónál, de hamar jött a katonai behívóparancs. Bevonultam. A következő év tavaszán engedélyt kértem, hogy jelentkezhessek főiskolára, mert mindenképpen tanulni akarok. Megkaptam a hozzájárulást, magyar-történelem szakra jelentkeztem. Abban az évben azonban ilyen szakpár nem indult, viszont magyar-orosz, igen. Azt kezdtem el. Majdnem tíz évvel később derült ki, hogy az orosz szakos diploma, pontosabban a nyelvtudás milyen nagy lehetőséget nyitott meg előttem.

– *Abban az időben Moszkva kivételezett helynek számított, a legnevesebb magyar újságírók tudósítottak onnan, Kulcsár István, Csák Elemér, Radnai Péter, Hardy Mihály. Hogyan választhattak ki a feladatra téged, fiatal debreceni tudósítót?*

– Sajátos helyzet alakult ki. 1977-ben járt le Elek János megbízatása Moszkvában, az utódlás előkészítése két évvel korábban kezdődött, de nem akadt jelentkező. Ugyanis elterjedt a hír, hogy a Televízió új állomáshelyet létesít Brüsszelben, és a „nagyok” legtöbbször odapályázott, Elek is amiatt nem akart hosszabbítani – egy nyugati pozíció nagyobb kihívást, újfajta lehetőségeket ígért. Matúz Józsefnének, a TV Híradó alapító főszerkesztőjének jutott eszébe, hogy orosz szakon végeztem. Ki is küldtek egy hónapra helyettesíteni, majd a következő esztendőben ismét, akkor már két hónapra. Amikor a váltás időszerűvé vált, már szinte természetesnek számított, hogy én költözöm négy évre, családdal együtt...

– *Nem tudtad, mi vár rád, hiszen a Híradó tudósítójának életét az események írják napról napra... Mire készültél?*

– Nagy politikai változás szele nem érződött, a Brezsnyev-Koszigin páros már tizenhárom éve állt a Szovjetunió élén, Gromiko pedig az állandóság valóságos szimbólumának számított, húsz éve szolgált külügyminiszterként. A magyar-szovjet kapcsolatok nem tartogattak meglepetéseket, működött a KGST, a Varsói Szerződés, az Interkozmosz űrkutatási program. A valóság aztán jócskán fölkaparta a nyugalmat. Az 1979-es olajválság megrengette a világot, amelyet csak fokozott, hogy az év végén a szovjet csapatok bevonultak Afganisztánba. Ezt követően a nyugati országok bejelentették az olimpia bojkottját. Kapkodtuk a fejünket. Már csak reménykedtem, hogy a magyar űrrepülésnek a helyszínén leszek részese, ami végül valóra vált, igaz, nem a tervek szerint.

– *Beszélgünk részletesebben az utóbbiról! Annál is inkább, mert ismét repülésre készülnek magyar űrhajósok, ezúttal azonban az Egyesült Államokban. Viszont Farkas Bertalan után a repülésre jelöltek között ismét van szabolcsi, a nyíregyházi Kapu Tibor. Látsz párhuzamokat?*

– Elsősorban különbségeket, hiszen 45 év alatt rengeteget fejlődött az űrkutatás, nemcsak Amerikában és Oroszországban, hanem Kínában és Indiában is. Ami magyar szempontból érdekes: Farkas Bertalan már 1980-ban vitt magyar műszert az űrállomásra – a kozmikus sugárterhelést mérő Pillét –, amelynek modernizált változatát ma is használják az űrállomásokon, űrhajókon. Kapu Tibor úticsomagjában is lesz újdonságot jelentő magyar eszköz, bár erről még kevés konkrét adatot osztottak meg. Az űrben fogyasztható táplálékok között számos magyar termék található. Tehát nemcsak űrhajósaink vannak, számolni lehet a magyar űrpar, űrtechnológia fejlesztéseivel is. Például már 2012-ben felbocsátották az első, teljesen magyar építésű műholdat. A MASAT-1 három évig szolgáltatott adatokat, és készített fényképfelvételeket a Földről – a magyar szakemberek nem mellékszereplők az űrben.

– *Hogyan élted meg Farkas Bertalan bejelentett, majd elhalasztott űrutazását?*

– Már a bolgár űrhajós balszerencséje jelezte, hogy űrrepülés során is előfordulhatnak hibák. A Szojuz-33 űrhajó nem tudott kapcsolódni a Szaljut-6 űrállomáshoz, valami elromlott a fő hajtóművében. A küldetés így egy nap alatt véget ért. Visszahozták ugyan az űrhajósokat, de a küldetés a szokásos terhelés többszörösével járó kényszerleszállással ért véget Kazahsztánban. Nagy szerencse, hogy nem követelt halálos áldozatot. Később jelentették, hogy a tervezett újabb repüléseket – így Berci utazását – bizonytalan időre elhalasztják. Űrhajósaink hazautaztak. El lehet képzelni, hogy mindez milyen felfordulást okozott. Az én fejemben pedig megfordult: talán lemaradok életem nagy élményéről...

– *Egy évvel később kezdődött minden előlről?*

– Igen. Számomra hasznosan telt az idő, mert érvényes belépőm birtokában sokszor kimentem a Moszkva melletti repülésirányító központba, és néztem, mi történik – bár nem sokat értettem. Jószerevel számok, koordináták százai hangzottak el, de a látvány a hatalmas képernyőkön lebilincselő volt. Személyes kapcsolatba is kerültem a magyar űrhajósokkal, már nem csak „kívülről” tudtam nézni a munkájukat, tudósításaim tartalmasabbak lettek. Repülés idején az eseményeket a sajtóközpontban mindig nagy felhajtás kísérte, persze szovjet dominanciával. Minden apró részletet leírtak, mindenki fontoskodott. Így aztán lényegében örültem, hogy a Szojuz-36 űrhajó startját, amelyet a Magyar Televízió élőben közvetített, egy erre a célra összeállított stáb bonyolította le az érintett három helyszínen, én pedig külön összefoglalókat készítettem a *TV Híradó* számára. Ezekre napokig készülhettem válogatott felvételekkel, többek között kisinterjúkkal. Az egyikben Berci magyarázta el közérthető módon, hogy mi, miért fog történni, mi a feladat és a lényeg. Mivel az élő közvetítést nem láttam – Moszkvában nem lehetett fogni a magyar tv műsorát – mit sem sejtve tettem a magam dolgát. Csak másnap tudtam meg, hogy valójában teljes káosz volt az élő adás, rosszul működtek a hang- és képátviteli vonalak, akadozott a közvetítés, adás közben le kellett cserélni a szinkrontolmácsot, és így tovább. Matúz Józsefné főszerkesztő az adásnap lezárultával fel is hívott telefonon, és azt mondta: „Elég lett volna a maga tudósítását leadni, jobban jártunk volna.” Nívódíjat kaptam érte; a legkedvesebb emlékeim közé tartozik.

– *Feltételezem, hogy az 1980 nyarán rendezett olimpia is felpezsdítette a hétköznapiakat annak ellenére, hogy nem lett teljes értékű verseny. Mit lehetett érezni a helyszínen?*

– A versenyzők számára maradt hiányérzet, elmaradt sok nagy párharc, amelyekre évekig készültek. Ez érződött a hangulaton. Számomra az olimpiai tudósítás így is szép feladat lett, annak ellenére, hogy az űrrepüléshez hasonlóan jelentős számú sportriporter, szakkomentátor érkezett a helyszínre. Mindkét kelet-magyarországi megyéből versenyeztek sportolók, közülük a legnagyobb eredményt, mint emlékeztetes, a roppant szerény, csendes Váradi János ökölvívó érte el, aki légsúlyban bronzérmert szerzett.

– *Hogyan zajlott Moszkvában a „hétköznapi” munkád? Kitől kaptál (szereztél) információkat, oda utaztál, ahová akartál?*

– Ne felejtjük el, hogy az 1970-es évek végéről van szó; bár sok helyen ma is elég szigorú szabályok határolják be a külföldi újságírók mozgását. Itthon a keleti régióban éltem, főleg két nagyváros történései foglalkoztattak, a nyíregyházi és debreceni politikai, társadalmi, gazdasági élet fejleményei, változásai. Moszkva viszont a világpolitika egyik centruma, ahogy akkor fogalmaztak: a két pólusú világ egyik fő helyszíne. Egy-egy nagy eseményen akár ezer tudósító is sürgölődik, mindenki igyekszik kikönyökölni a jobb helyeket; nem könnyű. A hétköznapokon mindenekelőtt kapcsolatokat kellett keresni. Egyrészt azért, hogy képben legyek, milyen folyamatok játszódnak le a politikai, gazdasági, kulturális életben. Ez a tudósítói munkához elengedhetetlen. A hivatalos tájékoztatás sokszor ismert panelekből állt, az exkluzív információért – amelyeket itthon vártak – sokat kellett talpalni. Nehezítette a dolgot, hogy akkoriiban Moszkvában ellátási problémák voltak, a családról gondoskodni kellett. Az utóbbi sikerült hamarabb megoldani, ugyanis működött egy, a magyar kolónia számára fenntartott magyar bolt. Ez sokat segített a kapcsolatok alakításában is: egy-egy rúd téliszalámi hírforrásokat nyitott meg...

– *A tévében látunk sajtótájékoztatókat, a tudósítók „tálcán” kapnak mindent...*

– Inkább csak úgy látszik. Akkoriban a sajtótájékoztatók legtöbbször egy kaptafára épültek, sokszor formálisan. Az történt, hogy a sajtóért felelős személyek meghatározták a kérdezők sorrendjét – kezdte a *Pravda*, magyar részről legtöbbször a *Népszabadság* folytathatta, majd egy-két nagyobb pártlap más országokból, aztán vagy maradt idő, vagy nem. Sokszor a kérdéseket is le kellett adni előre, azokból a szervezők válogattak. Így aztán a valódi újdonságokat további utánajárással szereztük meg, de megtanultunk ezzel együtt élni. Egybevetve: tapasztalatokban gazdag évek voltak, kitágult előttem a világ. Annál is inkább, mert a négy égtájról verbuválódott nemzetközi sajtócsapat sokszínűen látta a világot. Megtanultam a „sorok között” olvasni, érzéklni a rejtett utalásokat, a mögöttes összefüggéseket, és azt is, hogy nem elég egy forrásból tájékozódni. Nem véletlen szófordulat: a politika boszorkánykonyhája. Az is bebizonyosodott számomra, hogy a politikai kapcsolatokat, akárcsak az emberi kapcsolatokat mindig az érdekek határozzak meg, a konfliktusok megoldásához végül mindig nélkülözhetetlen a kölcsönös tolerancia. Ezt látjuk ma is.

– *Könnyű vagy nehéz lehetett egy magyarnak a szovjet fővárosban dolgozni?*

– Szerencsésnek számítottam. Hamar kiderült, hogy a külügyminisztérium sajtóosztályán a külföldi tudósítókkal kapcsolatot tartó egyik munkatárs budapesti egyetemen végzett, az '56-os forradalmat is fővárosunkban élte meg. Kimondottan barátságos, tipikus szibériai ember, okos, tájékozott, nemcsak kiválóan beszélt nyelvünket, hanem *értette is* a magyarokat, bár negyedszázaddal korábban élt nálunk. Egy idő után néha túlléptünk a hivatalos információkon. Ha valamit meg akartam tudni, vagy valamire ő akarta felhívni a figyelmemet, megbeszéltünk egy hosszú sétát a Moszkva folyó partjára és kitérgyaltunk mindent – a lehallgatás veszélye nélkül, mellőzve a száraz, hivatalos szöveget. Sokszor kaptam tőle exkluzív információkat és talán a legjobb „vidéki” utakra vett be az utazó stádba.

– *Mondj egy példát!*

– Felhívott egy este: „Holnapután menj be a diplomataellátóba, ott van a repülőjegy a nevetekre, fizesd ki! Vedd fel, és a rajta meghatározott időpontban legyetek a reptéren!” Ott derült ki, hogy a Csukcs Autonóm Körzetbe megyünk, Anadirba, ahová most sem jut el sok külföldi, pedig kimondottan érdekes vidék. Ritka ásványkincsekben gazdag, sajnos az aranybányája ottjártunkkor nem üzemelt, pedig jó lett volna látni. Akkor nem tudhattuk – talán jobb is –, hogy utazásunk idején még a város határában működött a Szovjetunió egyik legnagyobb, szigorúan titkos rakétabázisa, amelyet az 1960-as évek elején építettek. Nem régen olvastam egy katonai blogon, hogy részben föld alatti bunkerekben nukleáris tölteteket is tároltak, a rakétákat pedig az USA nyugati parti nagyvárosainak koordinátaival programozva tartották készenlétben. Ezeket az 1980-as évek végén szállítottak el, a terület „zárt” státuszát 1991-ben oldották fel. A rakétabázisnak otthont adó megközelíthetetlen városrészben fénykorában ötezen éltek; ma mindez az enyészeté, hasonlóképpen, mint több egykori szovjet laktanya épületei Magyarországon. A Csukcs Autonóm Körzetről nem sok szó esik, de attól még jelentős. Már területénél fogva is, amely nyolcszorosa Magyarországnak. Anadir városa légvonalban 6200 kilométerre van Moszkvától, ami több mint kétszerese például a Moszkva-London távolságnak. Stratégiai szempontból nem közömbös, hogy csak a Bering-szoros választja el Alaszkától, tehát az Egyesült Államoktól. Akkoriban 160 ezren éltek ott, most sokkal kevesebben. Az „örök fagy” körzetében jártunk, ahol az átlaghőmérséklet januárban mínusz 20 fok, de nyáron is csak ritkán éri el a plusz 10 fokot. Már ebből is érzékelhető, hogy milyen nehéz ott az élet.

– *Előfordult, hogy valami váratlan történt, igazi meglepetés?*

– A legnagyobb élmény mindjárt az érkezéskor ért bennünket. Többen vártak ránk a szállodánál. Arról érdeklődtek, lengyelek vannak-e köztünk. Amikor kiderült, hogy hárman is, határtalan lett az öröm. Utólag derült ki, hogy viszonylag sok lengyel él a városban, akik (vagy szüleik) az 1939. évi Molotov-Ribentropp paktum következtében szétesztott Kelet-Európából, így Lengyelországból kerültek a távoli zord vidékre. Persze nem önszántukból. A mi útitársaink voltak az első lengyelek, akikkel azóta találkoztak – négy évtized után! Külön ünnepséget rendeztek ennek örömére. Mondhatom, a nem várt helyzetben alig tudtunk szóhoz jutni.

– *Előrtetek zajlott a történelem!*

– Lehet mondani. Azonban volt ennél még személyesebb, meghatóbb élményem is. Repülővel jöttünk vissza a Távol-Keletről. Az utat úgy szervezték, hogy a Bajkál-tó északkeleti részén hajóra szálltunk. Folytattuk az utat az Angara torkolatáig, majd Irkutszkig, közben útba ejtve az Olhon-szigetet, annak is nagyobbacska városát, Huzsirt. Az étteremben magabiztos tartású, attraktív, ötven év körüli hölgy szolgálta fel az ételeket. Feltűnt, hogy szinte sugárzott az örömtől. Újságírók lévén, természetesen megkérdeztük, elmondhatja-e, mitől olyan boldog. Azt felelte: három nap múlva utazik Németországba, a férjéhez. Hogyhogy? 1944-ben, az esküvő után nem sokkal a párját elvitték katonának. Sebesülten esett fogságba Németországban, az amerikai

Északi-sark: érkezés a kutatóállomásra

Sodródó jégsgígeten, túl az Északi-sarkkörön

Bajkál-tó, kutatóhajó fedélzetén

A téli Anadir Oroszország legkeletibb városa

A Riporter kerestetik (1967) négyen az elődöntőben

Riporter kerestetik (1967), döntő (MTI-fotók)

Kambodzsában békefenntartókkal (1992)

MÚOSZ-elnökként Elek Emillel (2014)

szektorban került kórházba. A háború után ott maradt. Azt remélte, hogy a feleségét majd utána engedik. Sokáig hiú reménynek bizonyult, mégis vártak egymásra, a találkozásra. Ám 35 év elteltével, éppen ottjártunkkor érkezett meg a kiutazási engedély. Regénybe illő történet, most is könnybe lábad a szemem, pedig nem tartom magam túlérzékenynek. Gondolj a mára, amikor márciusban beszélgetünk, harmadik éve, hogy szörnyű háború zajlik határaink közelében. Mennyi emberi tragédia, vajon hány szibériai kiskatona veszett oda, akit a családja hiába vár haza...

– *Zárjuk le ezt a részt egy kevésbé szívszorító emlékkel!*

– Akkor repülünk az emlékek szárnyán az Északi-sark közelébe, az SZP-22 sarkkutató-állomásra. IL-14-es repülőgéppel utaztunk. Fogalmam sincs, hogyan találta meg a pilóta azt az 5x2 kilométeres jégmezőt, amelyre leszálltunk. Ráadásul ez a jégsgiget naponta öt-hat kilométernyit sodródott az Északi-Jeges-tengeren. Hamar kiderült, a jég hátán nemcsak megélni, dolgozni is lehet. Persze, nem könnyű. Nem tudom, most milyen a munka, hiszen a műszerek, műholdak rengeteget fejlődtek. Amikor ott jártunk, a meteorológusok egy félteke időjárás-előrejelzéséhez szolgáltatnak nélkülözhetetlen adatokat, a geológusok pedig a tengerfenék titkait kutatták. Szenzációsnak találtam a kutatóállomás hűtőszekrényét, egy 15 méter mélyen jégbe vágott barlangot. Fél évre elegendő élelmiszertartálékot rejtett, benne egyebek mellett félsertéseket, hatalmas ládákban csirkecombokat. Mivel a sarkkör közelében köszöntött ránk május 9., a nagy állami ünnep, elvállaltuk, hogy segítünk változatossá tenni az ünnepi menüt. Friss tepertő lett az előétel, és a főfogás is hazai ízeget idéző gulyásleves. Nagy siker lett! Sajnos nem került szóba, hogy a sarkkutatók vezetnek-e vendégkönyvet, de gondolom, ha volna ilyen, nem sok magyar név lenne olvasható benne. Kivételes élményben lehetett részünk a jég világában, s talán nemcsak nekünk, hanem később a filmünket a tévében néző érdeklődőknek is.

– *Politikai témájú konkrét kérdéseket szándékosan nem teszek fel, hiszen 1981-es hazatérésem után nem sokkal szinte minden megváltozott. Négy évvel később „a pangás éveit” a glasznoszty (nyíltság), peresztrojka (átalakítás) váltotta fel, sorra tanultuk a pártfőtítkárként színre lépett 54 éves, elődjeihez képest üdítően fiatal Mihail Gorbacsov által meghonosított kifejezéseket. Te már érezted ezek előszelét?*

– Előbb kiegészíteném, hogy az imént említett orosz szavak mellé kíváncsozik még egy, ami itthon talán viszonylag kevesebbszer hangzott el, bár nagyon lényeges: *usz-korennyije* (a gazdasági fejlődés gyorsítása). Ami a kérdést illeti: Moszkvában töltött éveim végén tartották az SZKP XXII. kongresszusát. Sok mindent elmond róla, hogy később „a desztalinizáció lezárása” névvel illették. Az elemzésbe nem mennék bele, az a történészek, politológusok terepe. Viszont évtizedek távlatából is emlékszem, hogy egyes kollektívák mivel köszöntötték a pártkongresszust. Például járműtervezők annak tiszteletére készítették el a Zaporozsec „törpeautó” új változatának tervrajzait, valamint Kijevben, Leningrádban, Moszkvában egyszerre nyitották meg a *távolbátó-telefon* (videotelefon) kapcsolási teremt. Nagyon különböző dolgok; és hol vagyunk már az ilyenektől!

– *Folytassuk korábbi évekkkel! Arról beszéltél az imént, hogy véletlenül lettél orosz szakos a főiskolán, s ez meghatározta a későbbi pályafutásodat. Rádiós és televíziós életed kezdetében is nagy szerepet játszott a véletlen. Hogyan?*

– Többszörösen. Például harmadikos diákként lettem a Kossuth gimnázium KISZ-csúcstíkára, miközben a hivatalos jelölt nem én voltam. Az akkori szóhasználat szerint spontán jelölés történt; az elnökségi függöny mögül szólítottak elő, ugyanis ott kezeltem a mikrofonok erősítőjét és a magnetofont. A hangfelvétel „stop” gombját már KISZ-titkárként nyomtam meg. Néhány nappal később a nyíregyházi stúdió riportere, Rózsavölgyi Erzsike járt az iskolában és kért tőlünk néhány mondatot egy március 15-re készülő ifjúsági műsorhoz. Ifjúsági vezetőként engem is megkérdezett. Életem első nyilatkozata után másnap hívtak az igazgatóhoz, a rádió miatt. Izgultam, próbáltam visszaidézni, mondhattam-e valami olyat, ami rossz fényt vetett az iskolámra... Sinka Antal igazgató úr azonban mosolyogva mondta: „Üzenetet kaptam a rádióból, azt kérik, tanítás után menj át a stúdióba!” Hozzátette: „Jó mikrofonhangod van, meg akarnak hallgatni.” Akkor megnyugodtam. A rádió épülete nincs messze az iskolától, a hatodik óra után át is mentem. Ami ott történt, arra újra illik a „véletlen” szó. Nemcsak meghallgatás lett, hanem munka és pénzkereset.

– *Meséld el, hogyan a történet!*

– Abszolút hétköznapi módon. Néhány idősebb munkatárs várt, pár percet beszélgettünk, majd kezembe nyomtak egy papírlapot, olvassam fel a szöveget. Nem kellett végigolvasni, azt mondták: nagyon jó, vegyük is fel. Az üvegfal mögötti hangszigetelt mikrofonszoba első pillantásra egyszerűen elvarázsolt. Kiderült, az aznapi híreket adták a kezembe. Az adás este 6-tól 7-ig tartott, a felvétel már délután elkészült. Mindjárt mondták: tanítás után gyere holnap is! Most kapsz 30 forintot, mehetsz a pénztárba... Édesanyám nagyon csodálkozott, hogy nem érkeztem haza délután, csak este. Elmeséltem, mi történt. Erre azt kérdezte: „Nem lesz neked bajod ebből, fiam?” Attól kezdve minden nap a Rádióba mentem tanítás után. Korábban háromra értem haza, Apagyra. Ettem, majd tanultam nagyjából hatig. Ez változott meg: hatra voltam otthon, haraptam pár falatot, amit anyukám készített, aztán fél tízig tanultam. Később tudtam meg, mi indokolta az expressz munkába állításomat. Kulifay László, az állandó bemondó váratlanul megbetegedett, e miatt kellett gondoskodni azonnali pótlásról. Később már írhattam kis híreket is, rádiósként telt az egész nyaram. Egy hónap után ezer forint honoráriumot kaptam, hivatalosan ez lett az első keresetem. Hazamentem, letettem az asztalra, anyám elsírta magát. Gondolj bele, mekkora pénz volt az akkor!

– *Tudom, pályakezdő újságíróként 1300 forint havi fizetést kaptam...*

– És képzeld, tízforintosokban adták át az egészet, a pénztáros csak így tudta kifizetni. Itt feltétlenül el kell mondjam első bírálóm nevét: Pallai János, Gyarmati Béla – később évekig a fő segítőim, támogatóim.

– *Tehát 17 évesen tetted az első lépéseket az újságírás felé, amely később hivatásod lett. Gimnazistaként mi szerettél volna lenni?*

– Anyám mindig azt akarta, hogy ügyvéd, pap vagy tanár legyek. Ehhez képest én régész, diplomata vagy újságíró akartam lenni. A háromból egy bejött – talán véletlenül. A régészet azért tetszett, mert nagyon szerettem a történelmet, kedvenc olvasmányaim között ma is mindig van történelmi témájú. Ezt két általánosiskolai tanáromnak, Kocsár Istvánnak és Vincze Mártának köszönhetem, akik megmutatták, hogyan kell kinyitni a régmúlt kapuit, a száraz tények hogyan válhatnak élménnyé. A diplomatavilág azért tűnt érdekesnek, mert azt gondoltam, sokat lehet utazni, új országokat, embereket megismerni. Végül az újságírás határozta meg az életem. Igaz, egyszer nagyon közel álltam ahhoz, hogy diplomata legyek, mert 1981–1982 táján, megkörtövénykeztek, menjek ki Moszkvába sajtóattasénak. Ha visszatekintek a későbbi évekre, lehet, hibáztam, hogy nem vállaltam. Persze soha nem lehet tudni, mi lett volna jobb. Azt nyugodtan mondhatom, így sem vagyok elégedetlen.

– *Nem mindenki bírja az állandó nyilvánosságot, a szinte állandó reflektorfényt. Élő adásban előfordult valaha lámpalázad, vagy a rádióban „mikrofonlázad”?*

– Persze, hogy volt, mindig volt! Az elsőt mindjárt rádióbemondói életem első hétvégéjén átélhettem, ráadásul élő adásban. A hírek után következett a tízperces sportblokk, teleshűfolyva mérkőzéseredményekkel. És az egyiket egyszerűen nem tudtam hibátlanul kimondani, ma is emlékszem rá: Debreceni Spartacus. *Szpartakusz...* Próbáltam egyszer, kétszer, többször javítani, nem sikerült. Csőd lett az egész. Leblokkoltam. Szentül hittem, többé nem kell jönnöm... Mentoraim megfeddtek ugyan, de biztattak is: nem katasztrófa, egyszer túl kell esni a „tűzkeresztségen”. Egy rutinos szerkesztő, Arató Erzsébet azt szuggerálta belém, hogy a legnagyobb bajban is legyek természetes, őrizzem meg az önuralmat, úgy hamarabb áll helyre a rend. A kapkodás, erőlködés, görcsölés a legnagyobb ellenség, lebénít. A Televízió Híradó műsorvezetőjeként számomra mindig az első két másodperc lett a kritikus: amikor felhangzik a szignál, nagyon jó ütemben kell beköszönni. Ez az egész további adás lendületét meghatározza. Ha jól kapom el, nyert ügyem van, a mikrofonláz eszembe sem jut; persze a rutin sokat segít.

– *Ezzel a rádióból megérkezünk a televízióba, ahová a belépődöt a Ríporter kerestetik vetélkedőműsorban szerezted meg, így lettél ismert szerző az országban. Igaz, hogy nem is jelentkeztél versenyzőnek?*

– Igaz. Reggeli munkaosztáson kaptam a feladatot a rádióban, hogy hozzak másfélperces tudósítást egy vetélkedő városi selejtezőjéről. Leültem az újságírók közé és kezdtem tájékozódni. A szervezők közül szólt valaki, hogy rossz helyen ülök, menjek át a versenyzők asztalához. Mondtam, engem tudósításért küldtek ide, mire mutatta a nevezési lapot, hogy talán már elfelejtettem... Nem lehetett mit tenni, mert kezdődött a verseny. Nem sokszor fordult elő, hogy a saját sikeremről tudósítottam... De ekkor ez történt, én lettem a továbbjutó. Újabb véletlen. Amikor visszaértem a stúdióba, több idősebb kolléga már tudta és gratulált: a korábban említett Pallai, Gyarmati, valamint Kulifay Laci, akinek helyettesítésére korábban felvettek, továbbá Rózsavölgyi Zsóka, aki a középiskolában „felfedezte” a hangom. Bevallották, ők

konspiráltak és küldték be a jelentkezési lapot, mert tudták, hogy én biztosan nem neveztem volna...

– *Mi történt később a verseny háttérében?*

– Rengetegen dolgoztak az adás sikeréért, vizsgákkal felérő megmérettetésekkel. Számos újdonsággal gazdagították a szervezők, hasznosították a három évvel korábban rendezett első hasonló verseny tapasztalatait. Azt egyébként Horvát János nyerte, később ismert tévés, majd nagykövet Kubában. A mi városi selejtezőnk után megyei, területi döntő, országos elődöntő következett, ahová tízen kerültünk be. Végül négyre szűkült a mezőny. Akikkel megmérkőzhettem: Csengő Ildikó miskolci tanácsi előadó, Merényi Csaba budapesti vegyész-mérnök-hallgató, Wisinger István magyar-könyvtár szakos egyetemi hallgató. A döntőt 1967. június 15-én, szerdán este rendezték, a négyórás program második felét – amikor már csak ketten maradtunk versenyben – élő adásban közvetítették. Hatalmas érdeklődés mellett, hiszen a döntésbe szavazataikkal a nézők is bekapcsolódhattak. A műsorvezető a népszerű televíziós, Megyeri Károly, a zsűri elnöke az egyik legsokoldalúbb riporter-műsorvezető, Szepesi György volt.

– *Mit kellett tudni a versenyzőknek?*

– Lényegében mindent, amit addig a profiktól is láthattunk. Tesztek, riportokat készítettünk élőben. Az állóképességen, a stressz tűrésén kívül a tárgyi tudásra, a kapcsolatépítésre figyeltek és arra hogy minden helyzetben megtaláljuk-e magunkat. A végén szenzációs volt a szavazás, óriási találmány. (Ne felejtjük: 1967-ben még csak a magyar televíziózás kezdeti szakaszát éltük.) Amikor teljesítettük az utolsó feladatot, Megyeri Károly azt kérte a nézőktől, hogy gongütés után azok kapcsolják föl a lakásukban föllelhető elektromos eszközöket, akik Merényi Csaba győzelmét szeretnék. A képernyő sarkában kameraképet mutattak az országos villamos teherelosztó műszeréről, hogyan tér ki a mutató. A szakemberek szerint 400 ezer háztartásban szavaztak igennel. Ezután következett az én értékelésem: újabb gongütésre félmillióig (!) kúszott a mutató, ami a biztos győzelmemet jelentette. Tehát több mint egymillióan látták a műsort...

– *Mit jelentett számodra ez akkor?*

– Óriási ismertséget, képernyős szereplési lehetőségeket, és persze pénzjutalmat is. A következő héten azonban már ugyanúgy tanultam a főiskolán és dolgoztam a rádióban, mint korábban. Ám valójában megváltozott az életem. A diploma megszerzése után főállású rádiós újságíró lettem, majd, amikor 1974-ben a régióra kiterjedő hatáskörrel létrehozták a Televízió Híradó Debreceni Tudósítói Irodáját, felajánlották, legyek a vezetője. Ott és akkor ismerkedtünk meg Zoltai Károly operatőrrel, akivel aztán évtizedeken át együtt dolgoztunk, különböző állomáshelyeken és feladatokon. Nemcsak munkatársak, barátok is lettünk, ahogy mondani szokták: félszavakból is értettük egymást – vagy talán szavak nélkül is...

– *Számodra mi jelentette a legnagyobb feladatot az új helyzetben?*

– Egyrészt maga Debrecen – hiszen korábbi életem Szabolcs-Szatmárhoz kötött –, ki kellett építeni a személyes kapcsolatokat, és megszerezni a munkához szükséges

alapvető ismereteket. Állandóan harcoltunk az idővel, a budapesti „lapzártával”, mert a fontos események tudósításaival el kellett érnünk a *Híradó* fél nyolckor kezdődő fő adását. Ma már csak mosolygunk azon, hogy sokszor mit kellett ezért tenni a konkrét munkán kívül. A mai tudósítók digitális eszközökkel dolgoznak, kiépített távközlési vonalakon vagy az interneten percek alatt, sokszor a helyszínről jutnak el a hang- és képfelvételek a „központba”, vagy éppen magáról az eseményről is be lehet jelentkezni. Az 1970-es évek elején például – sokszor beszéltem már erről – fejből kellett tudni a gyorsvonatok menetrendjét. Amint elkészült egy filmfelvétel, rohantunk az állomásra, átadtuk a mozdonyvezetőnek a küldeményt, amit Pesten a tv motoros futárjai vártak és repítettek a laborba. Ez így elmondva könnyű, de ha egy expressz legfeljebb két percig tartózkodik az állomáson, tudni kellett, hol áll meg a mozdony, ahová egyikünk futott, míg másikunk a vonat végénél jelző forgalmistához szaladt, hogy pár másodpercig ne emelje még fel a zöld tárcsát... Ezernyi történet. Amikor megjelentek az első profi digitális kamerák, amelyek hihetetlenül meggyorsították a munkát, de csak aranyáron lehetett beszerezni azokat. Először „természetesen” a központban dolgozók kaptak ilyeneket. Szerencsére voltak közéleti érdeklődéssel megáldott, tájékozott gazdasági vezetők, például a mi időnkben Nagy Gábor, a Debreceni Konzervgyár vezérigazgatója. Amikor egyszer elpanaszoltam, milyen technikai nehézségekkel küszködünk, vetetett a gyárnak egy kiváló kamerát, amelyet kölcsön adott nekünk. Azt követően, amikor a sajátunk hónapokkal később megérkezett, ők használták tovább dokumentációs célokra. Igazi hőskor, sok izgalommal és élménnyel. Amikor végre kezdett olajozottan működni a tudósítói iroda, a második évben váratlanul érkezett az új feladat Moszkva képében...

– *A moszkvai tudósítói élményekről már beszéltünk. Mi történt, amikor lejárt a kiküldetés?*

– Jöttünk haza Debrecenbe, s folytattuk Zoltaival ott, ahol négy éve abbahagytuk.

– *Az fel sem merült, hogy esetleg Pesten folytatod?*

– Néhány puhatolózás történt, de nem váltak konkrétá. Örültem, hogy ismerős környezetben folytathatom, tulajdonképpen az igazi közegem Kelet-Magyarország. Pesten lehettem volna egy nagy gépezet kis csavarja, ráadásul nagyrészt ismeretlen környezetben. Kelet-Magyarországon pedig vártak a személyes kapcsolataim, rendelkeztem helyismerettel, telefonkönyvem tartalmazta szinte mindenkinek a számát, aki információkkal tudott szolgálni, s bármikor felhívhattam. A munkámat javarészt magam szerveztem, nagy értéknek tartottam a szabadságot. Ráadásul a tudósítói munka mellett bedolgoztam az MTV számos műsorába és megkaptam azt a lehetőséget is, hogy alkalmasszerűen vezethettem a Televízió Híradóját – először a késő esti, majd az esti, végül a fél 8-as főadást is, ami a tévé legnézettebb műsora lehetett akkoriban.

– *Azért megtaláltak még új lehetőségek?*

– Hogyne! A rendszerváltás után felpörögtek az események. A mi területünkön például 1994-ben létrehozták az MTV Debreceni Körzeti Stúdióját, amelynek alapító főszerkesztőjévé neveztek ki. Ezáltal a korábbi híradós tudósító iroda feladata megszok-

szorozódott. Nemcsak a szomszédos megyék hozzánk közelebbi részeit jártuk, hanem a határon túli területeket is, Nagyvárad például napjaink része lett, de eljutottunk Kolozsvárra, Marosvásárhelyre, Kassára, Eperjesre, majd ahogy oldódtak a határok, Kárpátaljára is. Ha ide érkeztek hazai és külföldi vezetők, az MTV nem küldött pesti stábot, mi tudósítottunk.

– *Korábban említetted, hogy pályaválasztás előtt azért tetszett az újságírói pálya, mert sokat, sok felé lehet utazni. Rádiós-tévés újságíróként (leszámítva a moszkvai kiküldetést) ez számodra megvalósult?*

– Igen, ráadásul a legmagasabb közjogi méltóságok stábjával is utazhattam. Az egykori magyar kormányfő Berlinben tett látogatásáról, az Elnöki Tanács elnökének mongóliai, szibériai programjáról tudósíthattam. Emlékezetes a kambodzsai utam, ott a magyar békefenntartó kontingens katonáit kerestem fel. Megtapasztalhattam Románia akkor teljhatalmú vezetőjének kiszámíthatatlanságát is, akinek érkezésére Debrecenben várt a magyar delegáció, élén a pártfőtitkárral, de reggel még nem lehetett tudni, pontosan mikor jön, repülőgéppel, vonattal vagy autóval, hol kellene fogadni. Persze, ezek csak villanások a régi időkből. Sok valódi, nagy esemény krónikásai lehettünk.

– *Mi a legnagyobb különbség a rendszerváltás előtti és az azt követő újságírói munka között?*

– A média sokszínűsége és az abban dolgozók száma. Az átmeneti időszakok váltak különösen érdekessé. Viszonylag hamar kialakult, hogy a vezetők, ritka kivételtől eltekintve, mindig a lojális, újabban pedig főként a saját médiát kedvelik – ha tehetik, be is vásárolnak belőle –, a független, netán ellenzéki média munkáját pedig változatos módon nehezítik. A kritikát kevesen tolerálják, pedig a sajtónak éppen ebben lenne kitüntetett szerepe. Talán kevesen emlékeznek rá, hogy az „átkosban” az MSZMP, a Hazafias Népfront és a szakszervezet rendelkezett központi napilappal (*Népszabadság, Magyar Nemzet, Népszava*). A kormány is szeretett volna saját „szócsövet” és 1968-ban megalapította a Minisztertanács napilapját, a *Magyar Hírlapot*, amelynek főszerkesztője a kormányzóvivő lett. Ez a viszonylag tiszta helyzet a rendszerváltás után teljesen megváltozott.

– *Nagy televíziós átrendeződésekről értesültünk a sajtóból 1999 végén. Számunkra, a megyében az váltott ki meglepetést, hogy téged felmentettek a debreceni körzeti stúdió vezetői posztjáról. Mi történt?*

– Ez nem az én ügyem volt, bár alapvetően érintett. A miskolci, a pécsi, a szegedi körzeti stúdiók élén is változás történt. Akkoriban hatalmas adósságokat halmozott fel az MTV, és Szabó László Zsolt frissen kinevezett tv-elnök nagy átszervezésbe kezdett, egyebek mellett több mint ezer munkatárs kapott felmondólevelet. Hetekig ettől zengett a média világa, sőt jelentős mértékben a teljes közélet is. Ehhez képest az, hogy én maradhattam a tévénél és a főszerkesztőség után „a magazinműsorokért felelős kiemelt szerkesztő” lettem, nem nagy változás. Ráadásul hat évig tartott ez az állapot – akkor lettem 60 éves, és nézhettem új feladatok, divatosan „új kihívások” elé.

– *Természetesen a médiában...*

– Igen, végül is ahhoz értek. Előbb a Méliusz Rádió munkáját segitettem főszerkesztőként, majd a következő évben – párhuzamosan – elvállaltam az Alföld TV főszerkesztői tisztségét is. Ezek javarészt a mai tanácsadói munkának feleltek meg. Mindkét pozíciót 2010-ig láttam el. Azóta „csak” nyugdíjas vagyok.

– *Mit lehet tudni az említett rádióról, televízióról, az ott töltött évekről?*

– Érdekes feladatot jelentettek. Amikor hatvan éve először léptem be egy rádiós szerkesztőségbe, majd nem sokkal később televízióstúdióba, a Méliuszhoz hasonló rádió, az Alföld TV-hez hasonló televízió talán még gondolatban sem létezett. Ezek már a digitalizáció korának termékei. A Méliusz a Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola „tanrádiója” volt, alapvetően a kommunikációs szakon tanuló hallgatók gyakorlati képzésének helye. A műsorokat a főiskola tanulói készítették és szerkesztették. A rádiós szakirányt választó hallgatók felváltva napi tizenhat órás adásidőben dolgoztak, így a rövid alapozó képzés után élesben ismerkedhettek meg a műsorkészítéssel. Ehhez minden technikai feltétel rendelkezésre állt. A rádió adását URH sávon Debrecenben és a környező néhány településen lehetett hallgatni, ugyanakkor online rádióként is működött. Ezt azért mondom múlt időben, mert a Méliusz Rádió 2004–2015 között „élt”, én 2006–2010 között segitettem a képzést. Az Alföld Televízió kereskedelmi kábeltévé, amely 1996-tól létezik a helyi tévék palettáján, műsora Debrecenben és hat környező településen látható, a tévé internetes oldalán viszont bárhonnán nyomon követhető. Munkáját 2007–2010 között segitettem. Ma is működik.

– *Az ezredforduló után merőben új közéleti területen, a Magyar Újságírók Országos Szövetségében (MÚOSZ) találkozhattunk, ahol a 2004. és a 2007. évi közgyűlésen alelnököknek, 2011-ben pedig elnököknek választottak. Hogyan élted meg ezt az időszakot?*

– Televíziósként országosan ismert lettem, 2004-ben mégis Hajdú-Bihar megyéből delegáltak a tisztújító közgyűlésre. Az, hogy debreceni újságírót választottak az egyik alelnöknek, nem nóvum, majdnem mindig van megyei képviselő a vezetőségben, a rendszerváltás előtt például Kopka János, nyíregyházi főszerkesztő is alelnök volt. 1990–2000 után megosztódott az újságíróársadalom, új szervezetek, szövetségek alakultak: a Magyar Újságírók Közössége (MÚK), Magyar Katolikus Újságírók Szövetsége (MAKÚSZ), Magyar Sportújságírók Szövetsége (MSÚSZ), továbbá a Magyar Újságírók Romániai Egyesülete, a Vajdasági Magyar Újságírók Egyesülete és mások. Mindegyik eltérő értékrendet követett, más súlypontokkal. Repedezett az összhang a budapesti és a megyékben dolgozó kollégák között, és bizony, korosztályi ellentétek is előfordultak. A rendszerváltás idején még a MÚOSZ-közgyűlés mellett foglalt állást, hogy nem fogadhatunk el pénzübeli támogatást az államtól, még pályázati formában sem, mert kikezdheti a függetlenségünket, míg 2010-ben nemhogy elfogadtunk volna, de már szóba sem került. A szövetség kezdte felélni a vagyont, eladta üdülőit, reprezentatív székházát. (Kisebbségi ingatlanba költöztünk, mert a korábbi Andrassy úti villa halaszthatatlan felújítására remény sem ígérkezett.) Ezek aztán rendesen megosztották a szövetség tagságát. Így jött el „az én időm”.

– *Hogyan kell elképzelni egy ilyen sokféle összetételű tagságot, a munkát?*

– Egy régi szervezetről van szó, az elődjét még az előző ezredforduló előtt alapították, Budapesti Újságírók Egyesülete néven. A második világháború után 1945-ben jelentették be az újjáalakulást. Külön bizottság foglalkozik a tagfelvétellel, a „szép időkbën” a szövetségnek öt-hatezer tagja volt, köztük híres írók, újságírók. A szervezet munkája főképpen a bizottságokhoz és a szakosztályokhoz kötődik. Előbbiből általában tíz működik, például érdekvédelmi, etikai, sajtójogi, szociális. Utóbbiból időnként harminc is szerveződött, például agrár- és szövetkezeti, kulturális, külpolitikai, fotoripoteri, karikatúrista, bűnügyi, film- és tévékritikusai, zenei... és más területeken dolgozó újságírók csoportosultak a szakosztályokba. Önállóan szervezett programjaikra szaktekintélyeket hívtak meg háttértájékoztatókra, szakmai beszélgetéseket szerveztek, információkkal segítettek a napi munkát, alakították a személyes kapcsolatokat. Az 1960-80-as években a szövetség iskolája látta el az újságíróképzés feladatát, mivel főiskolán, egyetemen 1956-tól nem képeztek újságírókat, a vállalkozói szféra képzései pedig még nem alakultak ki. Ma már egészen más a helyzet.

– *Milyen programmal lettél elnök?*

– Először is csatázni kellett a baloldali felfogással, minthogy szerveződött a szövetségben belül egy elég erős lobbis, amely a szakszervezeti irányultságot erőltette. Ezt elleneztem, mert jól működött a hagyományos Sajtószakszervezet, amelynek egyébként a mi sorainkból is sok tagja volt, és tudomásom szerint van ma is, az *érdekvédelem* szakszervezeti feladat. Felfogásom szerint nekünk az erős *érdekképviselőre* kellett összpontosítani, képviselni tagságunk érdekeit. Fontosnak tartottam, hogy normalizáljuk viszonyunkat a mindenkor kormányzattal, mert az akkori kutya-macska barátság senkinek nem tett jót. Úgy véltem – és ehhez kerestem szövetségeseket a MÚOSZ-on belül –, hogy tárgyalásokon, nem pedig folyamatos konfrontáció útján érjünk el eredményeket, úgy jobban képviselhetjük szövetségünk tagjainak érdekeit. Helyre kellett állítani a szövetség anyagi stabilitását, mert az lényegében romokban hevert. Végül súlyponti feladatnak tartottam a székház ügyeinek rendbetételét. Elődöm első látásra jól jött ki a székházváltásból, mert a felújításra váró és eladott Andrassy úti székház árából közeli helyszínen sikerült venni, majd felújítani egy régi, szép épületet. Sajnos, kiköltekeztünk, ráadásul az új beépítés sokkal nagyobb épületet eredményezett, mint amekkorára a szövetségnek szüksége van. Nehéz a bérbeadás, ha sikerült, áron alul, ez rendre újabb konfliktusokat szült. Az ciklus lejártá után pályáztam, de botrányos körülmények között alulmaradtam. Ugyan nem én vittem bíróságra az ügyet, de a vége az lett, hogy a bíróság megsemmisítette a tisztújító közgyűlés határozatait és ügyvezetőként visszahelyezett az elnöki pozícióba. Ilyen körülmények között már nem pályáztam újra. Közéleti pályafutásom tiszta lelkiismerettel ért véget; újra visszajöttem Debrecenbe. Egyet sajnálok nagyon: nem tudtam megmenteni a székházban hosszú ideje működő orvosi rendelést, amely az idős kollégák számára volt kivételesen értékes.

– *Most, közel a 80-hoz, mivel foglalkozol?*

– Főleg kiadványok lektorálásával, és tervezek egy városszépítési akciót is, de ez még titok...

– *Munkád során a tömörítések mestere lettél. Búcsúzásként azt kérdezem, ha egy mondatban kellene összegezned eredményes, szép életutadat, mi lenne az?*

– Egy mondatban? Talán az: „Mindvégig kíváncsi maradtam a világra, az emberekre, és szerencsés voltam, hogy ezt a kíváncsiságot hivatásommá tehettem.”

TÓTH KÁROLY rádiós-televíziós újságíró, szerkesztő (Baktalórántháza, 1946. szeptember 28.) CSALÁDJÁ: Édesapja vasutas, pályamester volt, munkája révén került a család a Nyírségbe. Édesanyja háztartásbeliként, majd szövődében dolgozott. A családban három testvér nőtt fel.

TANULMÁNYOK: Kossuth Lajos Gimnázium, Nyíregyháza (1961–1965), Bessenyei György Tanárképző Főiskola, Nyíregyháza (1966–1970). DIPLOMA: magyar-orszós szakos tanár. MUNKAHELYEK: Magyar Rádió Nyíregyházi stúdiója – bemondó, külsős szerkesztő-riporter, majd főállású munkatárs (1964–1974), a Magyar Televízió Híradó Debreceni tudósító iroda alapítója, vezetője (1974–1977), az MTV tudósítója Moszkvában (1977–1981). Hazatérve ismét a Híradó debreceni irodáját vezette. Tudósítói munkája mellett az MTV számos műsorában dolgozott, valamint szerkesztette és vezette a TV Híradót. 1994-től az MTV Debreceni Körzeti Stúdiójának alapító főszerkesztőjévé nevezték ki. ELISMERÉSEI: 1967-ben megnyerte az MTV *Riporter kerestetik* című vetélkedőjét, amellyel országos ismertséget szerzett. A Magyar Televíziónál eltöltött évtizedek alatt 16 szakmai nívódíjban és több állami kitüntetésben részesült, többek között megkapta *Honvédelemért kitüntető cím* ezüst, majd arany fokozatát, a Debreceni Akadémiai Bizottság pedig *A tudomány támogatásért-díjat* ítélte oda számára. KÖZÉLET: A 2011–2016 között a Magyar Újságírók Országos Szövetsége (MÚOSZ) elnökeként tevékenykedett.

NÉVJEGY